

Pääkirjoitus

TURUN
KAUPPAKORKEAKOULU

21-05-2012

KIRJASTO-TIETOPALVELU

Ennen elokuussa 1995 voimaantullutta perusoikeusuudistusta Suomen hallitusmuodon turvaamat perusoikeudet koskivat vain Suomen kansalaisia. Tämä asiointi saatiin muutetuksi yhdennellätoista hetkellä, sillä oikeuksien rajaaminen vain omiin kansalaisiin olisi sopinut varsin huonosti yhteen käynnissä olevan integroitumisen kanssa. Vaikka Suomessa asuvien ulkomaalaisten oikeudet olivatkin suurilta osin turvatut jo kansainvälisten sopimusten kautta, säännös olisi antanut ikävän kuvan Suomen suhtautumisesta unionikansalaisuuteen sekä vahvistuvaan yleismaailmalliseen ihmisoikeusturvaan.

Perusoikeusuudistus ei ymmärrettävästi ole aikaansaanut erityistä juhlatunnelmaa tilanteessa, jossa valtion mahdollisuudet turvata kansalaisten materiaalisia oikeuksia ovat jatkuvasti vaakalaudalla. Uudistus toi kuitenkin laajat sosiaaliset ja kulttuurilliset oikeudet hallitusmuodon perinteisiä vapausoikeuksia painottavan säännösten rinnalle. Säännöstölle haetaan myös vahvempaa suoraa sitovuutta tilanteessa, jossa esimerkiksi lainsäädännön lepäämäänjättämissäännön mukainen vähemmistönsuoja on purettu.

Euroopan unionin jäsenenä Suomi valmistautuu ottamaan perusoikeusasiassa seuraavan periaatteellisen askeleen välittömästi oman uudistuksensa jälkeen, kun Euroopan unionille tavoitellaan merkittävämpää roolia perusoikeuksien ja -vapauksien turvaajana. Kysymyksellä on Suomen kannalta merkitystä lähinnä perusoikeuksien valvonnan suhteen, sillä samanlaiseen sisällölliseen laajuuteen kuin mitä hallitusmuodon perusoikeussäännöstö nykyään on ei unionin tasolla päästä. Euroopan unionille on pyritty luomaan vahvempaa roolia suhteessa kansalaisiin myös sosiaalisten oikeuksien alueella, mutta tässä tehtävässä ollaan edistytty vain vähän. EU:n pääasialliseksi tehtäväksi näyttäisikin jäävän muutosten kourissa kamppailevien kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien ohjaileminen samaan suuntaan.

Taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin jakamisen ja sen perustana olevien oikeuksien määrittelemisen voi ymmärtää todelliseksi ongelmaksi eurooppalaisella tasolla ottaen huomioon ne vaikeudet, jotka siihen ovat liittyneet jo kansallisellakin tasolla. Tässä numerossa esitetään, kuinka nämä vaikeudet juontavat olennaisella tavalla juurensa hyvinvoinnin jakamisen moraalisiin ja normatiivisiin lähtökohtiin.

Keskustelu lähtee liikkeelle *John Rawlsin* poliittisesta teoriasta, jota voidaan pitää yhtenä merkittävimmistä avauksista viime vuosikymmenten poliittis-filosofisessa keskustelussa. Ajankohtaisinta merkitystä omaavat väittämät Rawlsin edustamaa liberaalistista oikeudenmukaisuusteoriaa vastaan koskevat sen sitoutumista taloudellisen kasvun tilanteeseen sekä kansallisvaltiomallin mukaiseen poliittiseen todellisuuteen. Teorian yhteiskunnallisten seuraamusten nähdään kääntyvän monellakin tapaa sen arvopohjaa vastaan, kun nämä edellytykset jäävät täyttymättä.

Tämän numeron myötä *Politiikka*-lehti siirtyy uuteen aikaan kahdellakin eri tavalla. Tämä numero sisältää lehden ensimmäisen suomalaisen kokemukseen perustuvan analyysin osallistumisesta Euroopan unionin politiikkaan. Eräs *Politiikan* pääasiallisista painopisteistähän on perinteisesti ollut analysoida suomalaisen politiikkaan osallistumista.

Tästä numerosta lähtien lehden toimitusta ryhtyy avustamaan laaja toimitusneuvosto. Sen tehtävänä on antaa lausuntoja lehdelle toimitettujen artikkeliesitysten julkaisukelpoisuudesta ja tieteellisestä oikeellisuudesta. Toimitusneuvoston perustaminen muuttaa *Politiikan* virallisesti referee-julkaisuksi.

Toimitusneuvostoa sekä lehden uutta referee-asemaa sydämellisesti tervehtien,

Naantalissa 4.2.1996

TEIJA TIILIKAINEN